

Sibelius-opisto

Hämeenlinna - Hattula - Janakkala

**MUSIIKINOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA**

2018

22.5.2018

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMINTA-AJATUS	4
1.1	SIBELIUS-OPISTON ARVOT	4
1.2	OPPIMISKÄSITYS	4
1.3	OPPIMISYMPÄRISTÖ	5
2	TOIMINTAKULTTUURI	5
3	OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS	5
4	VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS	6
4.1	työtavat	
4.2	tavoitteet ja keskeiset sisällöt	
4.3	opetusjärjestelyt	
4.4	oppilaaksi ottaminen	
4.5	oppilasarviointi	
4.6	todistus	
5	MUSIIKIN PERUSOPINNOT	10
5.1	työtavat	
5.2	tavoitteet ja keskeiset sisällöt	
5.3	opintokokonaisuudet	
5.4	opetusjärjestelyt	
5.5	opiskeluaika	
5.6	oppilasarviointi	
5.7	muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen	
5.8	todistus	
5.9	oppilaaksi ottaminen	
6	SYVENTÄVÄT OPINNOT (Tulossa myöhemmin)	
7	OPINTOJA KOSKEVIA OHJEITA	17
7.1	musiikin esittäminen ja kuuntelu	
7.2	solistisen kurssin suorittamisen edellytykset	
7.3	opintojen ajoittuminen	
7.4	opintojen keskeytykset	
8	YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA	17
9	YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA	17
10	KULTTUURIPALVELUJEN TUOTTAMINEN	18
11	OPPILAITOKSEN ITSEARVIOINTI	18

12	MUUT MÄÄRÄYKSET	19
12.1	oppilaaksi ottaminen	
12.2	opinto-oikeuden epäminen	

LIITTEET

1. TOIMINTA-AJATUS

**Sibelius-opisto:
HARMONIA – LIIKE – TAITO - ELÄMYS**

1.1 SIBELIUS-OPISTON ARVOT

Sibelius-opisto omaa arvot, jonka mukaan opetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Opetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutkertaisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Toiminnassa kunnioitetaan sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Annamme oppilaille valmiuksia luovaan musisointiin ja tanssiin. Tavoitteenamme on tukea oppilaiden henkistä kasvua ja persoonallisuuden lujittumista sekä luovuuden ja sosiaalisten taitojen kehittymistä. Opetuksen tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia opiskella musiikkia ja tanssia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti.

Opetuksen tehtävänä on myös kansallisen musiikki- ja tanssikulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen, vuorovaikutus muiden taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa sekä kansainvälisen yhteistyön edistäminen. Opetuksen kehittämisessä otetaan huomioon musiikki- ja tanssialan ammattikoulutuksen ja työelämän asettamat vaatimukset.

Opetuksen tavoitteena on edistää hyvän musiikki- ja tanssisuhteen kehittymistä ja elinikäistä harrastamista sekä antaa valmiudet musiikki- ja tanssialan ammattiopintoihin. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tuetaan oppilaiden kehitystä heidän omista lähtökohdista.

1.2 OPPIMISKÄSITYS

Opetus pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja keuhollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen

prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

1.3 OPPIMISYMPÄRISTÖ

Sibelius-opistossa toiminnassa keskeisellä sijalla on vuorovaikutus, joka toteutuu opettajan ja oppilaan välillä, oppilaiden kesken, kodin ja oppilaitoksen sekä henkilökunnan kesken. Koulutuksessa otetaan huomioon erilaiset oppimis-, työskentely- ja arviointitavat. Tavoitteena on luoda oppimisympäristöön avoin, rohkaiseva ja myönteinen ilmapiiri. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa oppilaan vuorovaikutustaitojen, aloitekyvyn ja pitkäjänteisyyden kehittymisen. Se myös kannustaa oppilaan aktiivisuutta, luovuutta, itsenäistä ajattelua ja oppimismotivaatiota sekä mahdollistaa turvallisen kasvun ja kehityksen. Onnistumisen kokemukset, jotka musiikissa ja tanssissa usein syntyvät pitkäjänteisen työskentelyn kautta, kasvattavat oppilaan uskoa omiin kykyihinsä. Sibelius-opiston oppilaalla on mahdollisuus kykyjensä sekä taiteellisen ilmaisunsa tavoitteelliseen ja monipuoliseen kehittämiseen.

2 TOIMINTAKULTTUURI

Sibelius-opistossa on avoin ja keskusteleva toimintakulttuuri. Pidämme tärkeänä oppilaiden ja henkilöstön keskinäistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Edellytämme oppilailta ja henkilöstöltä oikeudenmukaista ja toista kunnioittavaa käytöstä. Yksikään oppilas ei saa joutua minkäänlaisen häirinnän tai kiusaamisen kohteeksi. Häirintään ja kiusaamislanteisiin puututaan välittömästi niiden tultua henkilöstön tietoon.

3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

Musiikki

Laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus muodostuu musiikin perusopinnoista (800h) ja syventävistä opinnoista (500h) sekä niitä edeltävästä varhaisiän musiikkikasvatuksesta. Perusopinnot ja syventävät opinnot on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Varhaisiän musiikkikasvatus on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille.

4 VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

Varhaisiän musiikkikasvatus sisältää perhemuskarin, musiikkileikkikoulun ja alkusoitto-opetuksen. Lapset ovat oman ikäistensä ryhmissä, alle 3-vuotiaat yhdessä läheisen aikuisen kanssa. Laulamisen, soittamisen ja leikin avulla lapsessa herätetään halu laulaa ja soittaa sekä nauttia musiikin kuuntelusta itse esiintyen tai muita kuunnellen.

4.1. työtavat

Perhemuskari:

Vanhempien ja opettajan laulu innostaa myös lapsia laulamaan. Erilaiset sylileikit kuten körötykset, hypittelyt, keinuttelut ja sormileikit tukevat lapsen laulun ja puheen kehitystä. Pienimpien kanssa myös siiputellaan ja loruillaan. Musiikin mukana liikutaan piirileikeissä, tansseissa ja muussa musiikkiliikunnassa sekä soitetaan kehosoittimia ja rytmisoittimia. Lasten kasvaessa soitinten määrää lisätään. Muita taiteita voidaan integroida opetukseen.

Musiikkileikkikoulu:

Lapset loruilevat, laulavat ja soittavat rytmisoittimia, isoimmat myös melodiasoittimia. Musiikin mukaan liikutaan luovasti, leikitään ja tanssitaan. Musiikkia opetellaan kuuntelemaan keskittyneesti. Musiikin eri elementit tulevat leikinomaisesti käsitellyiksi. Elämyksellisyys on olennainen tekijä. Musiikkia ja muita taidemuotoja yhdistellään luovasti ja leikkisästi. Musiikin perusteiden alkeita opetellaan leikinomaisin keinoin kunkin ryhmän edellytysten mukaan.

Alkusoitto:

Syyslukukauden aikana soitonopettajat esittelevät muskaritunneilla 6-vuotiaille musiikkileikkikoululaisille alkusoittosoittimia. Lukukauden lopussa lapset valitsevat haluamansa soittimen ja kevätlukukauden alussa alkavat soittotunnit, joita lapsi saa 9 kertaa 15 minuuttia kerrallaan. Alkusoittojakson lopussa järjestetään ryhmien omat Soittajaiset. Ainoastaan piano tai nokkahuilu tulee olla lapsella oma, muut soittimet voidaan lainata Sibeliuksen opistolta. Soittimet palautetaan jakson päätyttyä. Lapsi voi pyrkiä soitinoppilaaksi kevään valintakokeissa.

Musiikkileikkikoulutoiminta päiväkodeissa:

Sibeliuksen opisto järjestää musiikkileikkikoulutoimintaa toimialueensa päiväkodeissa.

Päiväkodissa tulee olla toimintaan soveltuva tila ja välineistö. Ryhmiä on 3-6 – vuotiaille lapsille, ja oppitunti 1 x 45 min/ vko, mahdollisesti soitinryhmille lähivuosina 1 x 60 min/vko.

Musiikkileikkikoulunopettaja toimii yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Päiväkotitoiminta toimii myös linkkinä lasten perheisiin. Tavoitteena on, että musiikkileikkikoulusta tulisi luonteva osa päiväkodin toimintaa sisältäen juhliin ja muihin tapahtumiin osallistumisen. Soitinkollegiot järjestävät mahdollisuuksien mukaan soitinesittelykonsertteja päiväkodeissa.

Alkusoitto toteutetaan päiväkodeissa soveltaen päätoimipaikan opetussuunnitelmaa. 6 -vuotiaiden ryhmät voivat olla pienkanteleryhmiä, myös muut soitinryhmät ovat mahdollisia. Soitinesittelyt tunneilla pitää pääosin musiikkileikkikoulunopettaja. Päiväkotimuskarilainen voi halutesaan osallistua varsinaiseen alkusoitto-opetukseen päätoimipaikassa sekä sivutoimipaikoissa opettajaresurssien mukaan. Vanhemmat kutsutaan kaikille yhteiseen alkusoiton tiedotustilaisuuteen.

4.2 tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Perhemuskari:

Suomalaista kansanperinnettä, perinnesäveltä ja uutta pienten lasten musiikkia käyttämällä perheet oppivat nauttimaan musiikin ja musiikkileikkien suomasta iloisesta yhdessäolosta. Pienimmillä muskarilaisilla toiminta tapahtuu aluksi aikuisen kautta. Iän karttuessa lasta rohkaistaan yhä itsenäisempään toimintaan. ”Minä kuulen, näen, haistan, tunnen, liikun, keksin, löydän, muistan, osaan” –tyyppisten elämys-ten kautta autetaan lapsen kokonaisvaltaisen persoonallisuuden kasvua, syvennetään lapsen tunne-elämää ja rikastetaan mielikuvitusta.

vauvat:

Lapsi havahtuu musiikkiin ja muihin vauvoihin. Musiikki, erityisesti äidin tai isän laulu tulee tärkeäksi. Lapsi nauttii musiikkileikeistä ja musiikki- liikunnasta, jossa vanhemman sylissä saa kokea vauhdin hurmaa ja liikunnan rytmiä turvallisesti.

1 - 2 –vuotiaat:

Lapset totuttelevat yhdessäoloon muiden lasten ja aikuisten kanssa sekä oppivat sosiaalisia taitoja ryhmässä olemiseen. Lapset nauttivat yhä enemmän musiikista ja vanhempansa kanssa yhdessä musiikin avulla leikkimisestä. Lapsi alkaa käyttää ääntään laulamiseen ja lorutte- luun, mikä tukee kielen kehitystä. Myös erilaiset liikuntaleikit tukevat monipuolisesti lapsen kehitystä.

Musiikkileikkikoulu:

Musiikkileikkikoulun tavoitteena on herättää lapselle myönteinen asenne ja kiinnostus musiikkia kohtaan. Opetus etenee lapsen kehitysvaiheiden mukaan huomioiden yksilöllisesti ryhmän tason (lasten ikä ja erilaiset oppijat). Musiikin tiedollisten ja taidollisten valmiuksien luomisen lisäksi musiikkileikkikoulun tärkeitä tehtäviä ovat lapsen kokonaispersoonallisuuden tasapainoinen kehittäminen ja sosiaalisen kasvun tukeminen.

Musiikkileikkikoulusta lapset saavat valmiuksia musiikin kuunteluun ja soiton opiskelun aloittamiseen. Musiikkileikkikoulu tekee monipuolista yhteistyötä muiden taiteenalojen toimijoiden kanssa.

3 - 5 –vuotiaat:

Musiikkileikkikoulutoiminta on tavoitteellista musiikkikasvatusta, jonka opetus koostuu dynamiikan, sointiväriin, rytmin, melodian, harmonian ja muodon alkeiden opettamisesta. Lasten iän karttuessa musiikin peruselementit tulevat tutuiksi ja niitä aletaan visualisoida sekä nimetä. Käsiteparien avulla musiikin muotojen ja rytmien tajuaminen vahvistuu. Laulujen ja lorujen omaksumiskyky sekä laulu- ja soittotaito kehittyvät. Lasten mielikuvitus rikastuu luovissa musiikkileikeissä. Motoriikka ja koordinaatiokyky kehittyvät erityisesti musiikkiliikunnassa sekä soitinten hallintaan liittyvissä harjoitteissa. Musiikkileikkikoulutoimintaan kuuluu myös osallistuminen erilaisiin konsertteihin ja mahdollisiin muihin ajankohtaisiin musiikillisiin tapahtumiin (esiintyjinä ja kuulijoina).

6 -vuotiaat:

Opetus pohjautuu aiemmin opitulle ja sisältää uusia vaativampiakin asioita. Toki edelleen leikinomaisuus ja luovuus ovat tunneilla läsnä. Lukuvuoden aikana lapset kokoavat tehtäväkansion mm. musiikin perusteiden alkeista sekä tutustuvat musiikin eri tyyliinlajeihin. Melodiasoitimia käytetään opetuksessa enenevässä määrin ja kiinnostus muihin soitimiin, kuten jousi- ja puhallinsoitimiin kasvaa soitinten esittelyjen yhteydessä ja huipentuu alkusoitto-opetukseen. Rytmimerkit ovat tulleet tutuiksi ja soitinopintojen myötä alkavat tutustumisretket nuottien maailmaan.

Alkusoitto:

Soitinten esittely alkusoitto-opetusta varten ennen jakson alkamista auttaa lasta löytämään itselleen sopivan ja mielenkiintoisen soittimen. Alkusoitto jakson aikana lapsi saa kokemuksia soittotunneilla käymisestä ja soittoläksyjen harjoittelusta, vanhempi harjoittelun seurannasta ja tunneille kuljettamisesta. Soitinopettaja muodostaa kuvan lapsen motivaatiosta soittaa valittua soitinta ja hänen fyysisestä ja musikaali-

sesta soveltavuudestaan kyseiseen soittimeen. Alkusoittojakson perusteella lapselle vanhempineen selviää, onko lapsella valmiuksia pyrkiä varsinaiseksi soitinoppilaaksi perusasteen opintoihin valitsemassaan soittimessa.

4.3 opetusjärjestelyt

Opetusryhmissä on 6 - 14 lasta ikäryhmästä riippuen. Jokaista ryhmää opettaa yksi opettaja.

Perhemuskari (lapset ryhmissä vanhempansa kanssa)

- vauvat 3-6kk	45 min kerran viikossa 8 – 9 kertaa
- vauvat 6-10kk	45 min kerran viikossa 8 – 9 kertaa
- 1-vuotiaat	45 min kerran viikossa
- 1½-vuotiaat	45 min kerran viikossa
- 2-vuotiaat	45 min kerran viikossa

Musiikkileikkikoulu

- 3-vuotiaat	45 min kerran viikossa
- 4-vuotiaat	60 min kerran viikossa
- 5-vuotiaat	60 min kerran viikossa
- 6-vuotiaat	60 min kerran viikossa

6 -vuotiailla on mahdollisuus saada alkusoitto-opetusta 15 tai 20 min 9 kertaa kevätlukukaudella.

Päiväkotimuskarit

- kaikki ikäryhmät	45 min kerran viikossa
--------------------	------------------------

6-vuotiailla on myös mahdollisuus osallistua alkusoitto-opetukseen.

4.4 oppilaaksi ottaminen

Musiikkileikkikoulussa opiskelevat alle kouluikäiset lapset, jotka sijoitetaan ryhmiin syntymävuotensa mukaisesti ilmoittautumisjärjestyksessä lukuvuodeksi kerrallaan.

4.5 oppilasarviointi

Alkusoitto-opetukseen osallistuneista oppilaista musiikkileikkikoulun-opettaja ja soitonopettaja antavat arviot opiston sisäänpääsykoelautakunnalle.

4.6 todistus

Oppilaat saavat todistuksen opiskelustaan Sibelius-opiston musiikki-leikkikoulussa. Todistus jaetaan viimeisenä opiskelukeväänä tai poikkeuksellisesti muuna ajankohtana esim. paikkakunnalta muuton vuoksi.

5 MUSIIKIN PERUSOPINNOT

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Musiikin perusopintojen tavoitteena on myös innostaa ja motivoida nuoria laadukkaaseen musiikin tekemiseen yhdessä muiden kanssa. Yhdessä soittaen oppilaat saavat käsityksen musiikin merkityksestä osana ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kuuluminen erilaisiin kokoonpanoihin ja tyyllisesti vaihteleva, vaikeusasteeltaan sopiva ohjelmisto tukee parhaiten oppilaan musiikillista kehitystä.

5.1 työtavat

Solistisia oppiaineita opiskellaan pääsääntöisesti yksityisopetuksena viikoittain tapahtuvilla opetustunneilla sekä myös ryhmätunneilla. Musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin opetus on ryhmäopetusta. Opintojen eri vaiheissa työskentely voi tapahtua säännöllisten viikoittaisten opituntien lisäksi myös työpajoissa, periodeina tai projekteina.

5.2 tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Musiikin perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Opinnot sisältävät monipuolista musiikillista toimintaa, joiden avulla kehitetään oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua.

Musiikin perusopinnoissa on neljä tavoitealuetta:

1) Esittäminen ja ilmaiseminen

Tavoitteena on

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa

- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteenväliseen vuorovaikutukseen

2) Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Tavoitteena on

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisuus
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaista musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoitusmenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

3) Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta

4) Säveltäminen ja improvisointi

Tavoitteena on

- ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja

Musiikin perusopinnot sisältävät 6 opintokokonaisuutta. Oppilaan opintokokonaisuudet muodostuvat pääaineen, musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin opinnoista sekä valinnaisista opinnoista.

5.3 opintokokonaisuudet

Perusopinnoissa on 6 opintokokonaisuutta, joihin sisältyy valinnaisuutta.

Musiikin perusopintojen laskennallinen kokonaislaajuus on 800 tuntia, joista opintokokonaisuuksiin on sisällytettävä instrumenttitaitojen ja yhteismusisoinnin opintoja 400 tuntia ja musiikin perusteiden opintoja 205

tuntia. Valinnaisten opintojen määrät ovat 195 tuntia. Valinnaisia opintoja voi tehdä kaikkien opintokokonaisuuksien aikana.

Klassisen musiikin perusopinnot:

Opintokokonaisuus 1 70h	pääaine	mupe 1	Mahdolliset valinnaiset opinnot	
Opintokokonaisuus 2 115h	pääaine	mupe 2	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 3 125h	pääaine	mupe 3	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 4 125h	pääaine	mupe 4	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 5 125h	pääaine	mutu	yhteismusisointi	Mahdolliset valinnaiset opinnot
Opintokokonaisuus 6 45h	pääaine	Mahdolliset valinnaiset opinnot	Mahdolliset valinnaiset opinnot	Mahdolliset valinnaiset opinnot

Valinnaiset opinnot: 195h	sivuaine 20h -	improvisointi 20h -	yhteis- musisointi 70h -	sovitus/ sävellys 20h -	projektit 5h -	mupe 6 70h
------------------------------	-------------------	------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-------------------	---------------

Yht. 800h

5.4 opetusjärjestelyt

Oppilaalla on solistinen pääaine, minkä lisäksi oppilas osallistuu opetusohjelman mukaisten musiikin perusteiden opetukseen sekä yhteissoiton opiskeluun. Opinnot painottuvat joko klassiseen musiikkiin tai afroamerikkalaiseen musiikkiin.

Solistisen pääaineen oppitunnin pituus on pääsääntöisesti 45 minuuttia. Sinä lukuvuonna, jolloin oppilas suorittaa 6. tason opintokokonaisuutta oppilaalla on mahdollisuus 60 minuutin soittotuntiin.

Suoritettuaan pääaineessaan 4. opintokokonaisuusosion (laulussa 2.), oppilaalla on mahdollisuus sisällyttää valinnaisena opintona opintokokonaisuuteensa vuosittain erikseen myönnettävää oikeutta sivuaineopintoihin. Solistisen sivuaineen oppitunnin pituus on 30 minuuttia.

Yhteismusisointiin osallistutaan heti, kun soittotaito sen mahdollistaa. Orkesterisoitinoppilaat osallistuvat yhtye- ja orkesterisoittoon, kitara-, kantele-, nokkahuilu-, harmonikka- ja lauluoppilaat yhteismusisointiin tai kuoroon. Piano-oppilaiden yhteismusisointi toteutuu ryhätunneilla, musiikin perusteiden ja vapaan säestyksen yhteydessä.

Lisäksi piano-oppilaat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan säästyksiin, 4-käteissoittoon ja yhtyesoittoperiodeihin. Kaikkien oppilaiden on mahdollisuus osallistua kuoroon.

Ennen varsinaiseksi oppilaaksi hyväksymistä oppilaalle voidaan mahdollisuuksien mukaan tarjota soitinvalmennusopetusta.

Rytmimusiikin valmennus:

Afroamerikkalaisen musiikin 7 - 9-vuotiaille suunnattuna soitinvalmennuksena toimii Kiitorata. Tarkoituksena on tutustuttaa soitto-opintoihin pyrkiviä lapsia erilaisiin afroamerikkalaisen musiikin perussoittimiin. Toisaalta totutellaan jo alusta alkaen yhteissoittoon. Valmennusjakson tarkoituksena on myös antaa opettajille tietoa musiikkiopistoon pyrkivien motivaatiosta ja suuntautumisedellytyksistä afroamerikkalaisen musiikin jatko-opiskeluun musiikin perusopinnoissa.

Perusopintojen oppiaineet:

Perusopinnoissa annetaan opetusta seuraavissa oppiaineissa tai oppiaineryhmissä sen mukaisesti, miten oppilaitoksen johtokunta vuosittain päättää:

- a) **Instrumenttitaidot** (solistiset oppiaineet): puhallinsoitinten-, jousisoitinten-, lyömäsoitinten-, harpun-, pianon-, cembalon-, urkujen-, kitaran-, harmonikan-, kanteleen-, rumpujen-, sähkökitaran- ja sähköbassonsoitto sekä laulu
- b) **Musiikin perusteiden** opintoja ovat:
  - musiikin perusteet (Mupe1 – 4, 6)
  - musiikin tuntemus (Mupe5 =Musiikin tuntemus)
  - afroamerikkalaisen musiikin perusteet (AMP)
  - afroamerikkalaisen musiikin historia (AMH)

Musiikin perusteiden opinnot antavat oppilaalle välineitä musiikin hahmottamiseen, ymmärtämiseen ja sen parissa toimimiseen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia soivia ja toiminnallisia työtapoja. Oppilas saa mahdollisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen sävellys- ja sovitustehtävien yhteydessä.

Musiikin perusteet aloitetaan pääsääntöisesti 10 -vuotiaana. Aloittamisajankohdasta voidaan tarvittaessa neuvotella. Harkinnassa otetaan huomioon mm. oppilaan ryhmätyöskentelytaidot, motorinen kehitys ja soittimen hallinta.

Opetus järjestetään 45 – 90 minuutin ryhmäopetustunteina. Opinnot etenevät ilman välivuotia, oppilaiden tieto- ja taitotason huomioiden. Jokaisen ryhmän kokoonpanoon kiinnitetään erityistä huomiota siten, että ryhmä tukisi ja vahvistaisi kaikkien jäsenensä oppimista ja moti-

vaatiota. Muualla ainetta opiskelleet oppilaat sijoitetaan tieto- ja taitotasonsa mukaiseen ryhmään.

Musiikin tuntemuksen ja afroamerikkalaisen musiikin historian opetus järjestetään 45 - 90 minuutin pituisina ryhmäopetustunteina. Suoritukseen voidaan sisällyttää lisäksi erilaisia yksilö-, pari- ja pienryhmätehtäviä ja konserttikäyntejä. Kurssit voi suorittaa myös omatoimisesti tekemällä vaadittavan osaamistason osoittavat tehtävät.

c) **Yhteismusisointi:** Pop/jazz-yhtyeet, yhtye- ja kuorolaulu, yhtye- ja orkesterisoitto ja kamarimusiikki

Jousiorkesterit:

Janne-jouset (n. 8 – 12 v.)
Cool'arco (n. 10 – 14 v.)
Kamariorkesteri (n. 14 – 20 v.,
Retkikuntaorkesteri
Napero-orkesteri
Selloryhmä
PikSel -orkesteri

Puhallinorkesterit:

Little band
Junnu bändi
Puhkis (n. 12 – 15 v.)

Piccolot (7 – 10 v.)
Junioriharmonikat (8 – 15 v.)
Harmonikkaorkesteri (12 – 20 v.)

Kitarayhtyeet
Kanteleyhtyeet
Jouhikkoyhtye Virna

Pienyhtyeitä soitinryhmittäin

Kuorot:

Janakkalan toimipisteen oppilaskuorot
Hattulan toimipisteen oppilaskuorot
Hämeenlinnan toimipisteen oppilaskuorot
Hämeenlinna-Vanajan srk:n lapsille ja nuorille tarkoitetut kuorot

Pop/jazz-yhtyeet:

Kiitorata
Pop/jazz-yhtyeet
Rhythm & blues yhtye

d) **Opetusta järjestetään myös seuraavissa oppiaineissa tai oppiaineryhmissä mahdollisuuksien mukaan:** kansanmusiikki, va-

paa säestys ja improvisointi sekä muut solististen oppiaineiden sovellukset ja musiikkiteknologia, sävellys, tanssi sekä musiikkiin liittyvät muut taidemuodot.

5.5 opiskeluaika

Opiskeluaika perusopinnoissa on 6 lukuvuotta tai alle 10 -vuotiaana aloittaneilla 16 vuoden ikään saakka. Oppilaalle, jolla edellä mainittu ikäraja ylittyy tai opiskeluvuodet tulevat täyteen, rehtori voi myöntää hakemuksesta lisävuosia perusopintojen todistukseen vaadittavien opintojen tekemiseen.

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

5.6 oppilasarviointi

Arviointi tähtää oppilaan hyvän itsetunnon kehittymiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin, Tavoitteena on, että oppilas saa mahdollisuuksia oman kehityksensä ymmärtämiseen ja ohjaamiseen.

Opintojensa aikana oppilas saa jatkuvaa työskentelyä ohjaavaa palautetta, joka tähtää tämän oppimisen edellytysten parantamiseen ja itsearviointitaitojen kehittämiseen. Oppilas saa opintokokonaisuuksien päätteeksi kirjallisen palautteen edistymisestään.

Musiikin perusopintojen arvioinnin kohteita ovat:

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi.

Oppilaalle tiedotetaan seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvioinnin oikaiseminen ja perusopintojen todistuksen sisältö.

Instrumenttiopintojen arviointi

Instrumenttiopintojen tavoitteet määritellään ja edistymistä seurataan instrumenttikohtaisten tavoitetaulujen avulla. Opettaja antaa oppitunneilla jatkuvaa palautetta. Ryhmätunneilla oppilaat antavat ja saavat myös vertaisarviointia. Oppilaille järjestetään tilaisuuksia, joissa on

mahdollista saada palautetta edistymisestään muilta opettajilta. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan itsearviointiin. Opintokokonaisuuksien päätteeksi oppilas saa kirjallisen palautteen edistymisestään.

Yhteismusisoinnin arviointi:

Ohjaava opettaja antaa vuosittain osallistumismerkinnän sekä tiedot kokoonpanoista ja osallistumisajoista toimistoon. Opintojen päätteeksi oppilas saa kirjallisen lausunnon yhteismusisointitaitojen kehittymisestä.

Musiikin perusteiden arviointi:

Opintojen aikana oppilas saa säännöllisesti oppimista ohjaavaa, itsearviointitaitojen kehittämiseen tähtävää palautetta. Opintokokonaisuuksien päätteeksi oppilas saa kirjallisen palautteen edistymisestään.

5.7 muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen

Muualla aineita opiskellut voi suorittaa opintokokonaisuuden tai osia siitä opettajan kanssa erikseen sovittavalla näyttökokeella. Mahdollisista muualla suoritettavista korvaavista opinnoista sovitaan rehtorin kanssa.

5.8 todistus

Sibelius-opistossa opiskelusta annetaan opiskelun päättyessä ja aina pyydettyäessä opiskelutodistuksena opintorekisteriote, jossa käyvät ilmi opiskeluaika ja opinnot sekä valmistuneet opintokokonaisuudet. Perusopintojen opinnoista annetaan todistus opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa määräämien todistuskaavojen mukaisesti. Todistukseen arviointilausunnot antavat pääaineen, musiikin perusteiden ja yhteismusisointi opettajat yhdessä.

Opetushallituksen määräämät todistuskaavat ovat opetussuunnitelman liitteenä (LIITE 1).

5.9 oppilaaksi ottaminen

Perusopinnoissa voivat opiskella henkilöt, joilla on edellytykset opiskella sen opinto-ohjelman mukaisesti ja ovat hyväksytyt oppilaiksi oppilaitoksen johtokunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti.

6 SYVENTÄVÄT OPINNOT (Tulossa myöhemmin)

7 OPINTOJA KOSKEVIA OHJEITA

7.1 musiikin esittäminen ja kuuntelu

Musiikki on tarkoitettu esitettäväksi, esiintyminen on erottamaton osa musiikinopiskelua. Tavoitteena on luonteva, vapautunut suhde musiikin esittämiseen ja hyvä itsetunto, joten erityistä huomiota kiinnitetään esiintymisjännityksen ja esiintymiseen mahdollisesti liittyvien muiden ongelmien hallintaan ja käsittelyyn. Esiintymiskoulutus alkaa samalla hetkellä kuin koko opiskelu ja etenee taitojen karttumisen myötä yhä vaativampiin yhteyksiin. Oppilaan on vuosittain osoitettava edistymisensä esimerkiksi esiintymällä matineoissa tai oppilaskonserteissa.

Musiikin kuuntelu on tärkeä osa musiikin opiskelua. Opiston tehtävänä on harjaannuttaa oppilaita monipuoliseen musiikin kuunteluun, totuttaa heitä käymään konserteissa ja muissa musiikkitilaisuuksissa sekä tehdä musiikkielämää tutuksi kullekin ikäkaudelle soveltuvalla tavalla.

7.4. Opintojen keskeytykset

Opinnoista voi perustelluista syistä anoa rehtorilta joko osittain tai kokonaan vapautusta yhden lukuvuoden ajaksi menettämättä oppilaspaikkaa.

8 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Hyvä toimiva vuorovaikutus opettajan, oppilaan ja oppilaan huoltajien välillä on edellytys avoimen, rohkaisevan ja myönteisen opiskeluilmapii-
rin luomisessa. Alle 16 -vuotiaiden oppilaiden huoltajat otetaan mukaan vuosittaisten opiskelutavoitteiden suunnitteluun (vanhempain vartit ja mupen arviointikeskustelut).

9 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Sibelius-opisto on mukana Hämeenlinnan kaupungin opetustoimen kulttuuristrategiaohjelmassa. Hämeenlinnan ja Hämeenlinnan seudun koulujen ja päiväkotien kanssa toteutetaan erilaisia musiikillisia ja tanssillisia projekteja, soitinesittelyjä ja koululais- /päiväkotikonsertteja. Vanhusten palvelutaloissa järjestetään konsertteja.

Lukiolaiset ja muut toisen asteen opiskelijat voivat sisällyttää Sibelius-opiston opintosuorituksiaan opetusohjelmiinsa.

Yhteistyötä tehdään myös lastenkulttuurikeskus ARXin, Vanajaveden opiston sekä muiden alueen kulttuuritoimijoiden ja oppilaitosten kanssa.

Valtakunnallista yhteistyötä tehdään muiden musiikkioppilaitosten, Suomen musiikkioppilaitosten liiton, Suomen tanssioppilaitosten liiton sekä pedagogisten yhdistysten kanssa.

Kansainvälisenä yhteistyönä tehdään konserttimatkoja ja pyritään löytämään EU-alueelta yhteistyöoppilaitos, jonka kanssa voidaan toteuttaa oppilas- ja opettajavaihtoa.

10 KULTTUURIPALVELUJEN TUOTTAMINEN

Sibelius-opistossa tuotetaan kulttuuripalveluja järjestämällä esiintymisiä, konsertteja, produktioita, levytyksiä sekä tekemällä nuottimateriaalia ja muita opetukseen liittyviä julkaisuja.

Kulttuuripalvelujen tuottamisen lähtökohtana on pedagoginen tarkoituksenmukaisuus; elävän musiikki- ja tanssisuhteen vaaliminen ja käytännön muusikkona ja tanssijana kehittyminen. Kulttuuripalvelujen tuottaminen toteutetaan Sibelius-opiston omana toimintana sekä yhteistyössä eri tahojen kanssa.

11 OPPILAITOKSEN ITSEARVIOINTI

Itsearviointi on oleellinen osa opiston toiminnan kehittämistyötä. Jatkuvan kehittämistyön avulla Sibelius-opisto säilyttää haastavat ajanmukaiset opintosisällöt ja turvaa parhaan mahdollisen oppimisympäristön. Säännöllisesti käytävät kehityskeskustelut tukevat jokaista työyhteisön jäsentä henkilökohtaisesti ja varmistavat organisaation parhaan mahdollisen toiminnan. Toimintaa arvioidaan paitsi sisäisellä arvioinnilla, myös vertaamalla muiden vastaavien oppilaitosten toimintaan.

Sibelius-opiston itsearviointi toteutetaan pääsääntöisesti kolmen vuoden jaksoissa:

1. Oppimisen ja toiminnan arviointi oppilaiden ja kotien näkökulmasta.
2. Opetuksen ja toiminnan arviointi opettajien näkökulmasta.
3. Oppilaitoksen toiminnan kokonaisarviointi, sisäisen arvioinnin lisäksi mahdollinen ulkoinen arviointi.

12 MUUT MÄÄRÄYKSET

12.1 oppilaaksi ottaminen

Sibelius-opiston perus- ja syventävien opintojen opetus on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Oppilaaksi ottamisesta päättää rehtori johtokunnan päättämien perusteiden mukaisesti.

Oppilaitos tarjoaa vuosittain erikseen päätettävän määrän sosiaalisin perustein jaettavia vapaaoppilaspaikkoja.

12.2. opinto-oikeuden epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan opinto-oikeuden, mikäli käy ilmeiseksi, ettei hänellä ole edellytyksiä opintojen suorittamiseen kohtuullisessa ajassa. Ennen lopullista päätöstä rehtori keskustelee oppilaan, oppilaan huoltajan ja oppilaan opettajan kanssa.